

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 174. Vtrum Angeli in primo instanti creationis liberè se disposuerint ad gratiam sanctificantem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

506 De dispositione Angelorum ad gratiam.

gloria est finis, & primum operationum exercitarum per gratiam, finis autem, & primum meriti, debet dari post meritum, & post principium meriti: sed gratia non est finis, & primum operationum exercitarum per naturam, cum detur gratis, & non ex meritis; ergo non debet dari post naturam, sed debet dari simul tempore cum natura, ita ut per illam natura constituatur apta ad finem supernaturalem. Neque ex hoc gratia videri potuit naturalis: siquidem hoc ipsum angelis fuit revelatum, quod nimirum per gratiam ordinabantur ad finem supernaturalem videndi Deum.

23. Ad 4. Dum 1. lo. 3. dicitur, *Diabolus ab initio peccat*, non significatur, quod peccarit in primo instanti suae creationis, sed quod cum creatus fuerit à Deo in statu gratiae, statim post primum instans peccauit, & peccando gratiam amisit.

24. Ad 5. nego antecedens. Iam enim num. 9. & sequentibus ex Scripturis, & Patribus probatum est sufficienter angelos etiam, qui peccarunt habuisse gratiam, & charitatem. Sed respondendum est aliquibus testimonijs, quae afferuntur in contrarium.

25. Primo assertur Ioannes Papa capite visis literis, 16. questione 2. ubi de diabolo loquens dicit. *Dolet enim satis, & erubescit, charitatem, quam in celo nequirit habere, homines constantes ex lutea natura tenere in terris.*

Respondet primò Glossa, ex eaque communiter Scholastici, nomine charitatis intelligi charitatem perseverantem, vel charitatem consummatam patriae, quam diabolus habere non potuit, quia noluit, & maxime dolet, quod homines praedestinati utramque obtineant. Addit Vasquez disp. 227. cap. 4. quod in quibusdam codicibus pro *nequirit* praeteriti temporis, legitur *nequit* temporis praesentis, & sic verissimum est, quod diabolus tempore praesenti nequit habere charitatem, ac dolet, quod homines illam habeant.

26. Secundò assertur Gregorius libro 32. Moral. cap. 18. vel 25. ubi explicans de Lucifero locum illum Ezechielis 18. *Tu signaculum similitudinis*, & illa, quae habentur paulo post, *Foramina tua in die, qua conditus es, preparata sunt*, dicit per foramina significari capacitatem charitatis, & concludit loquens de Lucifero. *Habuit ergo foramina, sed per superbia vitium charitatis auro non sunt repleta.*

Respondet Glossa in cap. *Principium*, de Poenitentia, dist. 2. eodem pacto, verba illa intelligenda de charitate perseveranti, & consummata, qua Lucifer repleti potuisset, & non est repletus, quia peccauit peccato superbiae. Dum ergo dicit, quod charitate non est repletus, significat Luciferum sua culpa caruisse charitate plena, hoc est perseverante, & consummata.

27. Tertiò assertur Augustinus lib. de corrupt. & gratia, cap. 10., ubi dicit sic ordinasse Deum angelorum, atque hominum vitam, ut in ea

prius ostenderet, quid posset eorum liberum arbitrium, deinde quid posset sua gratia beneficium, iustitiaeque iudicium.

Respondeo sensum Augustini esse, quod Deus in Angelis, ac primo homine creato in statu naturae integrae, ostendere voluit, quid posset liberum arbitrium, non quidem sine gratia, sed cum gratia, qua relictum fuit imperfecta indifferentia, & aequilibrio sine inclinatione ad unam, vel alteram partem, ac deinde in statu naturae lapsae ostendere voluit, quid posset auxilium gratiae in hominibus per concupiscentiam inclinatis ad peccandum, & per gratiam sanantem inclinatum ad bene agendum, et magis explicabitur infra, cum agemus de gratia, in tractatu de statu naturae integrae; ergo ex hoc loco non inferitur angelos, & primum hominem creatos fuisse sine gratia in natura pura.

28. Quarto assertur Rupertus Abbas. Sed fatemur illum secutum fuisse sententiam oppositam.

QVAESTIO CLXXIV.

Virum Angeli in primo instanti creationis liberè se disposuerint ad gratiam, sanctificantem?

S. Th. quaest. 62. art. 7.

1. **V**identur angeli in primo instanti suae creationis non se liberè disposuisse ad gratiam sanctificantem, sed illam accepisse sine vlla sua libera dispositione: primò quia natura humana in Christo accepit gratiam unionis hypostaticae sine vlla sua dispositione: ergo etiam angeli in primo instanti acceperunt gratiam sanctificantem sine vlla sua dispositione, quae prioritate naturae gratiam praecesserit.

2. Secundo si angeli se disposuissent ad gratiam, & charitatem, se disposuissent per actum elicitem ab habitu gratiae, & charitatis; sed repugnat, ut actus elicitus ab habitu, cum supponat habitum, disponat ad eundem habitum primo acquirendum; daretur enim inter actum, & habitum mutua prioritas repugnans: ergo.

3. Respondeo duas esse sententias. Prima Dominici Soti lib. de natura, & gratia, cap. 5. Molinæ 1. par. quaest. 62. artic. 3. ad 1. pro qua etiam citatur Victoria, docet actus supernaturales, quibus angeli in primo instanti suae creationis crediderunt, & sperarunt in Deum, eumque super omnia dilexerunt, non fuisse dispositiones ad acquirendos habitus fidei, spei & charitatis, sed potius fuisse fructus habituum, ut potè ab habitibus efficienter elicitos, & productos.

4. Secunda sententia communior Thomistarem, nimirum Caietani 2. 2. quaest. 24. art. 3. Ferrariensis 3. contra Gentes, cap. 110. & aliorum.

aliorum, quos refert, & sequitur Suarez lib. 5. de Angelis, cap. 8. num. 4. docet omnes Angelos in primo instanti suæ creationis ex auxilijs gratiæ, credendo, sperando, & Deum super omnia diligendo, se liberè disposuisse ad acquirendos habitus fidei, spei, charitatis, & gratiæ, eosque in eodem instanti fuisse eis à Deo infusos. Videtur autem hanc sententiam supponere S. Thomas artic. 2. quæst. 62. Quærens enim, vtrum Angelus indiguerit gratia ad hoc, quod conuerteretur in Deum, in resp. ad 3. dicit: *Tertia conuersio est, per quam aliquis præparat se ad gratiam habendam, & ad hanc non exigitur aliqua habitualis gratia, sed operatio Dei ad se animam conuertentis, per auxilia nimirum gratiæ actualis; ergo supponit Angelos habuisse conuersionem, qua se præpararint, & disposuerint ad gratiam sanctificantem ex auxilijs gratiæ actualis.*

5. Dicendum cum hac secunda sententia: Angeli in primo suæ creationis instanti disposuerunt se ad gratiam sanctificantem per proprios actus fidei, spei, & charitatis. Probatur. Nam Angeli creati sunt in statu perfecto, & non veluti in ætate infantili, sed adulti, vt Basilus docet relatus quæstione antecedenti, num. 9. ergo debuit illis dari gratia eo modo, quo datur adultis, non autem eo modo, quo datur infantibus: sed adultis gratia datur dependenter à propria dispositione: ergo Angelis gratia debuit dari dependenter à propria dispositione. Confirmatur: nam vt dicetur suo loco, Adamus in primo instanti suæ creationis accepit gratiam sanctificantem dependenter à propria dispositione: ergo etiam Angeli.

6. Inferitur cum Suariorum lib. 5. cap. 4. num. 6. omnes Angelos etiam qui deinde peccarunt, in primo instanti meruisse de condigno beatitudinem. Ratio est, quia actus supernaturales præsertim charitatis, si coniungantur cum gratia sanctificante, ab ea dignificantur ita, vt mereantur de condigno beatitudinem: sed Angeli etiam mali, qui deinde peccarunt, in primo instanti elicerunt actus fidei, spei, & charitatis super omnia, & acceperunt gratiam sanctificantem, à qua sunt dignificati: ergo. Docet autem hoc expressè S. Thomas infra, quæst. 64. artic. 5. ad 4. vbi de Angelis loquens dicit. *Omnes in gratia creati in primo instanti meruerunt, sed quidam eorum statim impedimentum præstiterunt suæ beatitudinis, præcedens meritum mortificantes, & idè beatitudine, quam meruerunt, sunt privati.*

7. Ad 1. concedo antecedens, & nego consequentiam. Disparitas est, quia natura saltem connaturaliter non debet mereri, vt sit potius in hac, vel illa persona, sed prius debet intelligi esse in supposito, ac persona, deinde procedere ad operandum præsertim liberè, & ad merendum, vt dicemus etiam in tractatu de Incarnat. ergo natura humana Christi connaturaliter non debuit per vllum actum meritorium se disponere ad vniõnem

hypostaticam, per quam esset in supposito, & Persona Verbi. At connaturale est, vt suppositum iam constitutum per actus naturales acquirat habitus naturales, & proportionaliter per actus supernaturales se disponat ad habitus supernaturales; ergo Angeli per aliquos actus supernaturales elicitos ex auxilijs gratiæ actualis debuerunt se disponere ad habitum gratiæ, & ad alios habitus supernaturales.

8. Ad 2. nego maiorem. Ex dictis enim num. 3. & ex allato testimonio S. Thomæ conuersio, & actus charitatis, quo Angelus, vel homo se præparat ad gratiam, non procedit efficienter ab habitu gratiæ, sed ab auxilijs gratiæ actualis, ac proinde nulla sequitur mutua prioritas repugnans.

QVÆSTIO CLXXV.

Vtrum Angeli meruerint suam beatitudinem, & post vnum, vel plures actus meriti sint illam consequuti?

S. Tho. quæst. 62. artic. 4. & 5.

1. **V**identur Angeli non meruisse beatitudinem supernaturalem consistentem in visione intuitiua Dei: primò quia si meruissent beatitudinem, maximè meruissent illam actu, quo se conuerterunt in Deum, illum super omnia diligendo: sed tali actu non meruerunt beatitudinem; ergo. Probatur minor: nam nemo meretur adibus naturalibus, præsertim si nullam in ijs exercendis habeat difficultatem: sed Angelis naturale est conuertere in Deum, amando illum super omnia, ac nullam in eo, & in alijs actibus honestis patiuntur difficultatem: ergo.

2. Secundò si Angelus meruisset beatitudinem, vel illam meruisset, antequam illam haberet, vel postquam illam habuit, vel in eodem instanti, in quo illam meruit, illam habuit: nullum ex his dici potest: ergo.

3. Tertio videtur Angelus non statim post vnum meritum beatitudinem obtinuisse: Homines enim, qui cum maiori difficultate actus meritorios exercent, non statim post vnum meritum beatitudinem consequuntur: ergo neque Angeli.

4. Quarto Angeli in primo instanti suæ creationis beatitudinem supernaturalem meruerunt, vt dictum est quæstione superiori, num. 6. ergo si statim beatitudinem obtinuisent, illam habuissent in primo instanti, vel saltem in secundo; sed vtrumque est falsum: nam cum etiam Angeli, qui deinde peccarunt, in primo instanti beatitudinem meruerint, vt dictum est eodem num. 6. sequeretur, quod etiam illi beatitudinem obtinuisent: ergo.

5. Quinto ad multum distantia non perueni-

SSS 2 ueni-